

**PRZEWODNICZĄCY
KOMITETU
NAUKOWEGO**

Daniel Wójcik

Prof. dr hab.

Data

Warszawa
30-10-2025 r.

Znak sprawy

Uchwała 7/2025

Przewodniczący
Komitetu

Daniel.Wojcik@pan.pl

Sekretarz Komitetu

Ewa.Kublik@pan.pl

Uchwała nr 7/2025

Komitetu Neurobiologii PAN

z dnia 30 października 2025

**w sprawie poparcia listu Komitetu Biologii Molekularnej i Komórki do
Prezesa Rady Ministrów oraz stanowiska Rady NCN dotyczącego
finansowania nauki**

Na podstawie § 7 ust. 4 i 2 Regulaminu Komitetów Naukowych PAN,
przyjętego uchwałą 37/2024 Prezydium Polskiej Akademii Nauk z dnia 17
września 2024 r. , uchwała się, co następuje:

§1

Komitet Neurobiologii PAN wyraża poparcie dla listu Komitetu Biologii Molekularnej i Komórki do Prezesa Rady Ministrów (Uchwała KBMK 19/2025), oraz dla stanowiska Rady Narodowego Centrum Nauki (Uchwała NCN 90/2025 z dnia 21-09-2025), w których wyrażono zaniepokojenie faktem, że w planie budżetu na rok 2026 utrzymano niezmiennione, uniemożliwiające rozwój badań podstawowych w Polsce, nakłady na finansowanie projektów badawczych w tym dotację podmiotową dla Narodowego Centrum Nauki (NCN).

§2

Niniejsza Uchwała u została podjęta w głosowaniu jawnym. W głosowaniu wzięło udział 27 osób, wszystkie osoby głosowały ZA przyjęciem uchwały.

§3

List Komitetu Biologii Molekularnej i Komórki do Prezesa Rady Ministrów oraz Uchwała Rady NCN stanowią załączniki do niniejszej Uchwały.

§4

Uchwała wyraża poglądy Komitetu Naukowego Polskiej Akademii Nauk i nie powinna być utożsamiana ze stanowiskiem Polskiej Akademii Nauk.

Prof. dr hab. Daniel Wójcik

Przewodniczący Komitetu Neurobiologii
Polskiej Akademii Nauk PAN

**Komitet
Biologii Molekularnej
Komórki**

**PRZEWODNICZĄCA
KOMITETU
NAUKOWEGO**

Magdalena
Krzymowska

Dr hab. Prof. IBB PAN

Warszawa
22 września 2025 r.

DONALD TUSK

Prezes Rady Ministrów

Szanowny Panie Premierze,

Komitet Naukowy Biologii Molekularnej Komórki PAN z głębokim zaniepokojeniem przyjął do wiadomości plan budżetu na rok 2026, w którym po raz kolejny nie przewidziano odpowiedniego finansowania dla nauki, w szczególności dla badań podstawowych. Zgodnie ze stanowiskiem Rady Narodowego Centrum Nauki, które w pełni popieramy, brak strategicznej inwestycji w ten obszar stanowi poważne zagrożenie dla przyszłości polskiej gospodarki i innowacyjności. Badania podstawowe są fundamentem innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy i nowych technologiach stanowiąc pierwszy krok w procesie tworzenia innowacji. Bez solidnego zaplecza w postaci badań podstawowych, wszelkie późniejsze wysiłki w zakresie badań wdrożeniowych i komercjalizacji wyników stają się bezcelowe. Stąd też postulujemy, aby środki potrzebne na tworzenie Funduszu Rozwoju Technologii Przetomowych przeznaczyć właśnie na badania podstawowe.

W pełni zgadzamy się z argumentacją Rady NCN, że niezbędne jest zwielokrotnienie nakładów na istniejące struktury i agencje rozdzielające środki, w tym szczególnie Narodowe Centrum Nauki. NCN, z jego sprawnie działającą administracją i wypracowanymi procedurami konkursowymi, jest kluczową instytucją dla wspierania badań podstawowych w Polsce. Zamiast tworzyć dodatkowe agencje, które finansowałyby badania wdrożeniowe, należy w pierwszej kolejności wzmocnić te, które już istnieją i sprawdziły się w swojej roli.

Przewodnicząca
Komitetu

Magdalena.Krzymowska@
pan.pl

Sekretarzynie Komitetu

Justyna.McIntyre@pan.pl

Konieczne wydatki na obronność Państwa i rosnące zadłużenie nie mogą być usprawiedliwieniem dla cięć w sektorze nauki. Niedofinansowanie NCN i brak perspektyw na zwiększenie wskaźnika sukcesu w konkursach prowadzi do frustracji w środowisku naukowym, a w konsekwencji do odpływu utalentowanych naukowców za granicę.

Dlatego też apelujemy do Rządu i Parlamentu o pilne zrewidowanie projektu ustawy budżetowej na rok 2026 i o potraktowanie nauki jako polskiej racji stanu. Inwestycja w nią jest inwestycją w przyszłość, która przyniesie wymierne korzyści społeczne i gospodarcze. Wzmocnienie finansowania badań podstawowych i zapewnienie stabilności finansowej agencjom takim jak NCN jest jedynym sposobem, aby Polska mogła budować konkurencyjną, innowacyjną gospodarkę i nadążyć za światowym rozwojem technologicznym przekładającym się również na możliwości obronne Państwa.

W imieniu Komitetu Biologii Molekularnej Komórki PAN

Przewodnicząca dr hab. Magdalena Krzymowska, prof. IBB PAN

Do wiadomości: Marszałek Sejmu Szymon Hołownia

NARODOWE CENTRUM NAUKI

Rada Narodowego Centrum Nauki
KR.0003.90.2025

UCHWAŁA NR 90/2025

RADY NARODOWEGO CENTRUM NAUKI

z dnia 21 września 2025 r.

w sprawie zwiększenia finansowania Narodowego Centrum Nauki

Na podstawie art. 17 ust. 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki (tj. Dz. U. 2023 r. poz. 153), Rada Narodowego Centrum Nauki (Rada NCN) wyraża głębokie zaniepokojenie wynikające z utrzymania niezmiennych nakładów na finansowanie projektów badawczych oraz dotacji podmiotowej Narodowego Centrum Nauki (NCN) w przyjętym przez Radę Ministrów 28 sierpnia 2025 r. projekcie ustawy budżetowej państwa na rok 2026. Finansowanie przewidziane w ramach środków konkursowych NCN w żaden sposób nie odpowiada potrzebom rozwojowym Polski. Przyznanie w ciągu ostatniego roku dodatkowego dofinansowania 100 mln zł oraz obligacji w nominalnej wysokości 500 mln zł stanowiło istotne wsparcie rozwoju nauki, ale nie pokrywa wysokości skumulowanej inflacji z lat 2020-2024.

Przedstawiony projekt wysokości dotacji celowej oznacza, że:

- współczynnik sukcesu w głównych konkursach NCN stanie się w 2026 r. dwukrotnie niższy od tego wskaźnika w konkursach narodowych europejskich agencji grantowych, który wynosi ok. 25% i był normą w konkursach NCN w latach 2011-2019 tworząc tzw. pokolenie NCN, które zmieniło krajobraz naukowy w Polsce – to otrzymane projekty NCN przyczyniły się do rozwoju nauki i zdobycia grantów ERC;
- niemożliwe jest odpowiednie urealnienie kosztorysów projektów, w tym wynagrodzeń oraz limitu zakupów aparaturowych, który pozostaje niezmienny od 2012 r.;
- Rada NCN będzie zmuszona utrzymać ograniczenia w częstotliwości ogłaszania konkursów, a nawet rozważyć redukcję oferty konkursowej.

Podobnie, proponowana wysokość dotacji podmiotowej oraz limit liczby pracowników Biura NCN oraz ich wynagrodzeń, przy rosnącej liczbie wniosków oznacza, że NCN nie będzie mógł zaangażować się w nowe inicjatywy krajowe i międzynarodowe. Ogranicza to m.in. możliwość uczestnictwa naukowców pracujących w Polsce w projektach międzynarodowych, w tym w programach UE.

Rada NCN chciałaby podkreślić, że wybór projektów w konkursach NCN odbywa się według najwyższych standardów światowych przez ekspertów z zagranicy, którzy oceniają doskonałość naukową projektu oraz oczekiwane rezultaty. W czasie oceny brane są pod uwagę dotychczasowe dokonania wnioskodawców oraz znaczenie poznawcze i społeczne badań, w tym ich rola w procesie kształcenia studentów i doktorantów dla współczesnych wyzwań. Wysokość dofinansowania danej specjalności naukowej wynika z liczby złożonych wniosków z tej dziedziny. Przyjęte procedury, w kosztowo efektywny sposób, pozwalają na:

- przyznawanie dofinansowania na drodze rzetelnej oceny eksperckiej;
- utrzymanie przez wnioskodawców opinii na temat przyjętych hipotez i metodologii badawczych;

- promowanie młodej kadry naukowej;
- partnerski udział zespołów polskich w międzynarodowych programach badawczych;
- uzyskanie danych do eksperckiej ewaluacji dyscyplin i jednostek naukowych;
- budowanie marki Polski poprzez promocję nauki polskiej w świecie.

Rada NCN zwraca uwagę, że zbyt niski współczynnik sukcesu czyni proces oceniania projektów kosztowo nieefektywnym oraz prowadzi do niefinansowania bardzo dobrych projektów. Co więcej, w takiej sytuacji w kolejnych konkursach zdobywa dofinansowanie jedynie wąska grupa tych samych badaczy. Dla przykładu, m.in. ze względu na niski współczynnik sukcesu w grantach ERC na poziomie 12%, Polska uzyskała z ERC czterdziestosiedmiokrotnie mniejsze dofinansowanie niż Niemcy, pomimo że według danych OECD potencjał Polski mierzony liczbą 10% najbardziej cytowanych publikacji jest jedynie dziewięciokrotnie niższy. Z tego względu, przy wykonywaniu projektu przez średnio trzy lata, współczynnik sukcesu poniżej 25%:

- wyklucza znaczną część środowiska naukowego ze starań o dofinansowanie grantowe, co znacząco obniża innowacyjność prowadzonych badań naukowych w Polsce oraz jakość kształcenia na uczelniach;
- w przypadku konkursów otwartych zmniejsza szanse młodszych pracowników naukowych;
- uprzywilejowuje silne ośrodki naukowe i ogranicza poszerzanie wysp doskonałości w uczelniach pozbawianych dofinansowania z Inicjatywy Doskonałości;
- uniemożliwia rozwój szkół doktorskich w instytutach PAN, które mogą finansować stypendia praktycznie jedynie z projektów;
- zaburza proces rzetelnej ewaluacji dyscyplin naukowych.

Rada NCN uważa, że zwiększenie finansowania konkursowego będzie miało efekt mnożnikowy i przełoży się na większe sukcesy w zdobywaniu funduszy europejskich. Taka sytuacja nastąpiła w Czechach, gdzie współczynnik sukcesu na poziomie 25% w Czeskiej Fundacji Nauki (GAČR) spowodował wzrost współczynnika sukcesu w konkursach Horyzont Europa do 20%, powyżej średniej europejskiej. W szerszym kontekście, Rada NCN zwraca uwagę na coraz powszechniejsze przekonanie, że postęp USA i Chin w dziedzinie innowacji kluczowych dla postępu cywilizacyjnego i w dziedzinie obronności wynika z przewagi tych krajów w rozwoju badań naukowych, w tym o charakterze fundamentalnym.

W świetle powyższych argumentów Rada NCN apeluje o zwiększenie dotacji celowej i podmiotowej łącznie o 400 mln zł. przychylając się do stanowiska Dyrektora NCN wyrażonego w piśmie do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 21 lipca 2025 r. (DYR.070.17.2025).

Prof. dr hab. Tomasz Dietl
Przewodniczący Rady
Narodowego Centrum Nauki
/– podpisano cyfrowo/